

“Son Adım” ve “Uzun Yürüyüş”te dile giriş

Ayhan Gëçgin'in 2011 yılında yayımlanan "Son Adım" ve geçtiğimiz ay yayımlanan "Uzun Yürüyüş" adlı romanlarından ana kişilerin başka türlü oluşıya yönelik adımlarının ve yürüyüşlerinin dille ilişkisini mercek altına alıyoruz...

FATİH ALTUĞ
fatihaltug@schir.edu.tr

Bilent Eken, Ayhan Gëçgin'in ikinci romanı "Gençlik Düşü" (2006) üzerine Mesle'nin 4. sayısında yer alan yazısını şöyle bir temenni ile bitiriyordu: "Umarız Ayhan Gëçgin yazıpının se-sini zamanın yoklamaya başladığı bu dünyaya acemaya devam eder. İşte belki o zaman [dışarıdan gelen ve hak ara-yan] bu ses, Gençlik Düşü'nde sessiz jestlerle bekleyen yaşlı Kürt kadınların çığlıklarını da taşıyabilir." Ayhan Gëçgin'in "Son Adım" (2011) ve "Uzun Yürüyüş"ü (2015) bu çağrıya ve-riilmiş cevaplar olarak da düşünülebilir. "Son Adım"ın Alisan'ı kabuğa dönü-müş hâlihazırda yaşamını geride bi-rakıp yeni bir başlangıç için son adımı atarken, "Uzun Yürüyüş"te anlatılan kişi, "kendini parça parça, ip ip geri-ye sömek" için İstanbul'un coğrafi, sınıf ve toplumsal katmanlarını kat ederek daha doğru uzun bir yürüyüşe çıkarken; "Son Adım"da Alevi Zazalar, "Uzun Yürüyüş"te ise Kürtler ile kana-şılır. Tabii, burada karşılama derken, bir kimlik kategorisiyle karşılaşmanın yüzeysellighinden uzak bir şekilde, ka-nıyla, canıyla, dilye, jestyle, inleme-

rahatsız eder. Alisan'ın tutumu, ege-men tek-dilliliği temellük edip "öz-diline karşı küçümseyici bir yaklaşım geliştirmekten kaynaklanmaz. Alisan, zaten dilin bizzat kendisine yabancı-laşmıştır, dilsel alanda hiçbir şekilde ikamet edememektedir. Kendi adıyla ilişkisini kaybetmiş, bir benzeri zaten onun yerine hayatının tüm imkânlarını yaşamış ve tüketmiş, "yaşam ne zaman sona erdi?" sorusunu peşine düşmüş, başka bir yaşam olanağına kaybetmişine emin, böyle bir yaşam için gerekli vaz-geciçi mümkün kılacak son adımı bir türlü atamadığına inanmış ve kendisini bir çöp olarak gören Alisan için öze ya da övey her türlü dil, anlamlandırma, ifade etme yetisinden yoksundur.

Son adımı atıp "yeni bir yaşam"ı yönelmek

Konusma arzusuna ancak komşuları Kader'e aşk olma süreciyle birlikte hareket geç. Ancak onunla bile konuşması daima sayıklamaya dönü-mektedir. Kelimeleri gerçekten hisse-dememekten, söylemek istedikleri ile söyledikleri arasındaki farktan musta-riptir (135). Yüz yüze ve mahrem bir ilişkinin içerisinde bile hakiki iletişim imkânını bulamaz. Kader'in dilsel ve bedensel ifadelerinin bir şekilde anlam-larındrabilmek ancak sessizliğin dolayımıyla, sessizliği kat ederek olur. Alisan'ın par-çalanmış, bölünmüş öznelliği için "şimdi ve burada" işleyen bir imkân olarak dil söz konusu değildir. Göv-desine dokunduğu Kader'in meramına bile ancak gerçek ko-nuşmanın, eretisinde gerçekleşebilen bir dokuma faaliyeti (ses-sizliğin iplikçiklerinin Kader'in söyledikleri-nin anlam yumağına ulanması (140)) ile

kulak verebilir. Mah-remin alanda bile dil böylesen toplulu-ğun dil, sersemletici bir uğultu gibidir. "Konuşmalar artıyor, bir uğultu yükse-lip alçalıyor. Bu uğultuyu iyi biliyo-rsun. Bu dilin uğultusu bu. Senin çok aç bildiğin, açti neredeyse tamamen unuttuğun bir dilin sersemletici, bağ-ışlaştıran uğultusu." (162)

"Son Adım"ın Alisan'ının dille ve kendisiyle kurduğu ilişki bakımından en önemli dönüm noktası, yasiveti üzerine babasının Sıdık Gëçgin'in cenazesini Tunceli'de Bingöl arasındaki (hayali) Bindağ'a götürmesidir. Bundan önce Alisan için, Alevi ve Zaza olduğunun anlamıdır yabancık baba-nenin Türkçesi "bozuk, barbar, kırk dökük sözcüklerle den (13) olusur, ister "kendi dilinde" ister Türkçe konuş-sun babasının dili Alisan'ın "ka-laklarını tırmalar" (13, 70), "boğazın gerisinden, ta asgırlardan yükselen kalm, kaba, gürültülü sesler" (70) onu

deredecek geniş ve beşenselmış bir şekilde tahayyül edilebilen bir şekil-de bu bu iki romanda sunulan varoluşsal, metafizik, politik, toplumsal, sınıf ve cins katmanlara temas eder. Oadaktaki kişilerin başka türlü kişiler olma süreç-lerinde, dil referans noktalarından biri olarak düşünülebilir. Bu vazda, Ayhan Gëçgin'in romanları tek bir noktadan utulup incelenebilecek pek işin vermes-le der- de bu iki romanın ana kişilerinin başka türlü oluşıya yönelik adımlarının ve yürüyüşlerinin dille ilişkisini bir nebzde de ("hiçten biraz fazla" da) olsa anlamaya çalışalım.

"Son Adım"ın Alisan'ının dille ve kendisiyle kurduğu ilişki bakımından en önemli dönüm noktası, yasiveti üzerine babasının Sıdık Gëçgin'in cenazesini Tunceli'de Bingöl arasındaki (hayali) Bindağ'a götürmesidir. Bundan önce Alisan için, Alevi ve Zaza olduğunun anlamıdır yabancık baba-nenin Türkçesi "bozuk, barbar, kırk dökük sözcüklerle den (13) olusur, ister "kendi dilinde" ister Türkçe konuş-sun babasının dili Alisan'ın "ka-laklarını tırmalar" (13, 70), "boğazın gerisinden, ta asgırlardan yükselen kalm, kaba, gürültülü sesler" (70) onu

anda var olduğu da anlaşılacağına mı yaşamızda bir yer edinir gençlik? Tam bu noktada Gëçgin'in edebiyat-tında temel bir izlek olan yürümek meselesine de değinmek gerektiğini düşünüyorum.

Yürümek ve yaşamak

Ayhan Gëçgin edebiyatında kahrma-nın yürümeyi yaşamının asıl parçası haline getirir. Yürürken yaşama adı birçok unsu-ru izer. Kimi zaman bu unsurlar, yaşamın içinde "devinimsiz", "taşlaşmış" haldedirler, kimi zaman "akan", "önüne katan" şekilde kahrmanın gözlerin-den zihnine, "Gençlik Düşü"nde olduğu gibi zihnine, kâğıtlara akar. Bu aks, doğanın "sonsuzluğunda" bir devinin halinde ken-di yerini arayan, tep-ti emeye çalışan, hasar raporu çıkarmak için uğrasan kahrmanın, yaşamın içindeki çabalarımlarıyla bir tecrübeye dönüşmeye karşı özellikle bu romanda.

Kahrmanın yürümesi, yürürken yaşama dair düşünceleri ve onu an-lamlandırma çabaları dışında izlediği kahrmanın devinimlerini, kıvrımlarını seyrederek bir ritim haline de dönü-şür. Bu ritim kahrmanın kendisi sesile dünyanın sesinin yaşam adı verilen bir

edemeyen Alisan, Bindağ'da diller ara-sı bir alana tokuk olur. Ömek üzere olan bir dilin canlılığı yaşadığı son yerlerden biridir Bindağ. Ancak Alisan için özel adı her ne olursa olsun, dil zaten ölüdür. Zazaca ile karşılaşmasıyla ikili bir ölüm dil kavrayışına varır. "Konuşur konuşmaz ölü bir dille dönüşen dil, sözcüklerin hiçbir sesi canlandırılmadı-ğı bir dünya; kuru bir dünya, kuru bir dil." diye anlatıldığı Türkçeye sanki Zazacanın hayatı ile musallat olmuş gibidir: "Kimbilir ölen bir dil belki bü-tünüyle ölmüyordur, başka bir yerde, başka bir dille konuşamıyız başka bir hayatla, rahatsız edici bir cızırtı gibi yaşamayı sürdürüyordur." (197) Bu şekilde tahayyül edildiğinde Zazaca, hem Alisan'ın dille ilişkisinde gider-mevisi kasmurda bir vesnesine hem de babasınınse ilişkisinin bir mecazına dönüşmektedir.

Dil, acının bir ifadesine dönüşmektedir

Ancak Bindağ'da kalıkdaki dil yavaş yavaş işine islemekte ve bununla eza-manlı olarak yeni öznellik imkânları ve anlatı arzusunu da açma çıkmaktadır. Zazacanın kolektif tecrübesine şahit olduğunda dil içindeki dili aşan seyin farkına varmaktadır. Konuşmak ses als-verişini fazlasıyla asarak "karşılıklı ya-kınlıkları, iç çekmeleri, azınlamla-rın, inlemelerin, ahların" (203) ifadesi olmaktadır. Dil, bedensel duygulanımların öznelliğe de açının bir ifadesine dönüşmektedir. Bilent Eken'in sözünü ettiği "yaşlı Kürt kadınların çığlıkları"nı taşıyabilecek bir dil sezilmektedir. Neyi anlatırsa anlatırsın Alevilerin acı-lı ve yaşlı hafızasına bağlanan tek bir hikâyesi anlatan Keki Amca'nın Türk-çe ile Zazaca için iç geçirdiği, daha çok da Zazacanın hakim olduğu ama aslında dilin sesi kadar bedenin diğer seslerinin, jestlerin, nefeslerin, inleme-lerin de yürürlükte olduğu hikâyelerini dinlediğinde Alisan dille ilgili bir başka imkânı sezmektedir. "Belki de (...) bü-tün hayatım boyunca hiçbir konuşma işitemdim, işittiyim bunun gibi sesler, ahlal vahlar, kulak tırmalayan mırıl-lılar, hırıltılar falan oldu. Ana şırdı baska bir olasılığı daha olduğunu farkedyordum: Bunlar dildi, ama ben bu dili anlamak istemedim, böyle bir dili işitemk istemedim." (210-1) Bu, Alisan'ın dilsel düzlemde dönüşüm anına işaret etmektedir. Önceleri "standart" dille birlikte dilin bedensel tezahürlerine ve kavlalarına da kulak-larını kapayan Alisan, aile toplantıla-rındaki "uğultu"lara da kulak vererek anlama arzusu da duymaktadır. Baka-sının -diblimin kategorilerini aşan-dili, Alisan'da kolektif iletişime dair bir umudu hareket geçirir. Ancak bu ilişki ve hareket, devlet siddeti tarafın-dan kesintiyi uğratır. Evit bütün et-kerlerini baskı yer toplayan askerte-rin, varlığı tanımayan askerlerin iş-ciklenlerine maruz kalan Alisan, dilin içerisindeki hakiki hareketine otantik bir topluluğun içerisinde kendi de-niyimini hikâyeye dönüştürerek de-ğil de varlığını hicmeleneye çalışan devlet otoritesine varlığını hiçten ibaret ol-madığını, en azından hiçbir biraz fazla olduğunu düşünür. Bu anı, aynı zamanda kendini yasarken bir ölüye dönüştür-me süreci ile devlet siddeti arasındaki akra-

balığın farkına vardığı andır.

Yok olma alıstırması

"Uzun Yürüyüş"te ise kendi arzusuy-la varlığını kıyısına, ucuna, sınırları-na gümeye niyetlenen bir kişi vardır. Kişi, annesiyle birlikte yaşadığı yer-leşik hayatı bir gün terk eder; şu ana kadar maruz kaldığı tüm biçimlendi-rilişlerden temizlenmek, öznellighin / tabiiyetinin mevcut dokumasını sök-mek istemektedir. Kişi, bir "yok olma alıstırması"na (45) girmektedir. Ken-disini ve dünyayı bir sürelighine silerek, tüm seslerden, kayıtlardan, bağlardan uzaklaşarak, dağların insan eli değme-miş hakiki sessizliğinin içerisinde bir kendii olma anını peşindedir. Kişinin evinden, toplumsal komünundan, hay-siyetinden, temizlik standartlarından, yeme içme alışkanlıklarından, medeni-liğinden, insanlığundan vazgeçiş süreci ile önce İstanbul'u sonrasında ilkeyi kat ederek bir dağa varması eşzamanlı olarak verilir. Dolayısıyla kişinin ken-dinden vazgeçiş edimleri İstanbul'un çeşitli toplumsal katmanlarını keser. Evizler, köp vermektedir, dilemciler, Kürt direniş-i ya da bölge söz konusu olduğunda kalekollar da kişinin kendi-ni söküş süreciyle kesir. Kişinin kendi sınırlarını silerek aşma çabası, toplu-mun kurucu boşluğu olan, makbul öz-nelerin tanımlanmış zedelemesine di-şarıda, toplumun sunduğu doluluk imkânının bertarafı bırakılan kesim-lerin tecrübeleri ile çakır.

Alisan'a benzer şekilde kişinin de dille aslı bir meselesi vardır. Yaşlı bir adam ve dilsiz bir çocukla karşılaşma dille ilgili tavırının ilk örneklerinden biridir. Yaşlı adamın zorlukla duyulan sesini dinlemeye gönlü indirmemesi ilahatın kurmayla ne kadar gönlütüz olduğuna gösterirken dilsiz çocuğun dilsiz olmasına rağmen derdini anla-tma çabası dikkatini celp etmektedir. Dilin imkânından yararlanmak için gerektiğinde bedenini kocaman bir ağız ola-bileceğinin farkına va-rırken kendisinin dille ilişkisi Alisan'ınkini andırmaktadır. "[A]ğ açılıyor, sözcükler bu losuktan, artık na-sıl, hangi mucizeylese anlama doldurulmuş ses baloncukları gibi çıkıyordu. Çıkan sey-lerle kendisi arasında bir ilişki var mıydı? Herhalde vardı. Belki konuşmak denen şey hiçbir zaman tam ola-rak öğrenememişti" (51-2). Kişinin yalnız-ca işi sesli vardır, her ne kadar bu sesin kafasının sesi mi kafası-nın içinde başka bir ses mi olduğunu bilemesi de işi sesliye her halükârda kapalıdır. Gezi direniş-i esnasında polis siddetine maruz kalıp yaralandıktan sonra kaldırıldığı hastanede ona ihti-mine gösteren doktorun sesi bile zih-nine gelene kadar parçalanmaktadır. İstanbul'u kat edip şehrin dışına çı-kağı esnada ağzını da kapatma kararı Böylece bakış, metnin içine bir kişi-yi alıstırışi kesmek istemektedir ve insan vücudunun delikleri dünya arzusunu beslemektedir, onları denetleyebile-

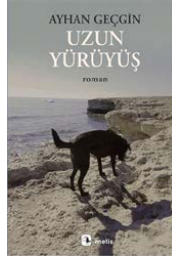
dünyaya alıstırışi de kesilebilecektir (48). Bu minvalde bu yok olma alıstır-masının bir gereği olarak dünyaya ses alıstırışi de kesilir. Bir anlamda kişi-nin tecrübesi aşkınılı zorunlu olarak ima etmekle birlikte- tasavvufi seyr-i sülûkâtı fena kavramını hatırlatmak-tadır, bir tür çilekeşir kişis.

Sessizlik, sestten daha çok acı verebilir

Bölgeye gelip Kürtçeye karşılaştığı anda hissettiği yine Alisan'ın tepki-lerine benzer. "Kürtçe denilen bu dil (...) de kendi bildiği, Türkçe denen di-gibi kuluşına birbirine çarpın tabak ça-kınlarmı sesi gibi bir takır tutukluluk geliyordu" (101). Bir kadının Kürtçe konuşmasını dinlerken de dil, bedensel duygulanımlara yol açmaktı, en başta da dinleyici konumundaki kişi acı his-setmektedir. Alisan'ın Zazacayla ilişkisi gibi kişinin Kürtçeye ilişkisi de beden-de somut olarak deneyimlenir. Ancak bir yandan da bu kadının konuşması, kişiyi yolculuğu esnasında uzaklardan duyduğu ve hakikîliği ima eden belli belirsiz anonim sesi (92) hatırlatmak-tadır. Buna rağmen kişi, bu işiğe ve dağa doğru yolculuğuna devam eder. Bir felaketten arta kalmış son kişi gi-bidir ve kimesse ve sessiz dağda kişi, insanlığın tamamen sıyrılır. Dışkla-ması, yivip imcesi hayvanleşir. Yeryü-züne dâhil olmuştur, onun bir parçası gibidir. Toplumsallığından tamamen sıyrılıp saf bedene ne ulaşmış, dünyada fena bulmuştur. En ucu ulaştıkça son-ra artık geri dönülebilir zira sessizliğin sestten daha çok acı verebileceğini de tecrübe etmiştir (119).

Bu noktada babasını kaybetmiş gi-neyli bir Kürt kız ile karşılaşması dö-nüm noktası olacaktır. İlyestike yara-lanmış kızın nasil yaşama doluluğuna bizzat görmüş, kız dolulukla varlığını da kişi için apaçık hale gelmiştir. Bir-birinin dilini bilmeyen iki kişi, düşe kalma da olsa hakiki bir iletişimi işi edebilmistir. Ağzını mühürlemiş kişi, laf-zen anlamasa da kişi, anlatmak istemektedir, ancak kendi ağız sesini kaybetmiştir, kendi ağız birisi bir türlü tala-fuz edememektedir. Konuşmaya bir şekilde başladığına ise sanki konuşa o değildir, es-kiden kalmış sözcükler kendi başlarına konuş-maya başlar.

Kız tanıyan gerilla-ların gelmesi ile bu ilişki bir süre kesinti-yi uğrar ancak o es-naada kuralan geçici ilişkinin içerisinde hikâyeler doluşma giriz, kızın ve ge-rialları hikâyeleri anlatılır. Kendisine davet geldiği bir anda kişideki anla-ma arzusu açığı çıkar ve il de daha-yıdıkları bir hikâye formuna bürünür. "Son Adım"da anlatılanların hikâye burada tamamlanır. Dile getirmekle, bir türe sığdırılma başka türlü oluşıya yeni bir merhaleye gelir. Artık fena süreti bitmiş, hiçbir şey önmekmekle birlikte hiçbir şey de saklılanmaya her bir imkân alanına girilmiştir. Kendinin ve toplumun kıyısına gelen kişi, öze olarak geri dönmektedir.

Gençlik düşlenir mi?

Ayhan Gëçgin'in "Gençlik Düşü"nü okurken bir başka gençlik düşü eseri olan "Mai ve Siyah"ı düşündüm... "Gençlik Düşü", Türkçede okuduğum en güzel romanlardan biri. Ayhan Gëçgin çok iyi bir yazar. Yazdıklarıyla edebiyat tarihini sayfalarında kendine eşsiz bir yer edinecek...

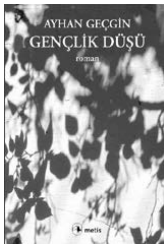
SEVAL ŞAHİN
sevalsg@gmail.com

"Eki düşleri ne yaparlar? Kırpıp kırıp yıldız yapırlar." "Gençlik Düşü", Ayhan Gëçgin'in ikinci romanı. Roman, adında barındırdığı ilk kelimeyi gençlik ve düşü tüm eser boyunca kendine işi edini-miş seçenektir.

Önce gençlikten başlayalım. Nedir gençlik? Heriz bir olgunlaşmanın hali mi, o halin hep devam etmesi mi, yoksa bir türlü ulaşılmasını ya da Gëçgin'in kitabındaki kahrmanın eserin sonu-na doğru "Bir zamanlar, belki daha il-gi gençliğinde güçlü biçimde duyduğun, hayalini kurdüğün ama ne olduğunun bilemediğin şeyin ne olduğunu ası-bilemezsin şimdi, sendin geri gelmemecesine gittiği bir zamanda, çok geç olduğu bir zamanda, Bir bi-cimde belki ona sahipsin, ama bilmi-yordun. Şimdi biliyorsun ama artık ona sahip değilsin.

Oyleyse bir gençliğin de olmuştur. Şimdi onu bir yerde bulamasa bile, yine de olmuş olduğuna bilirsın. Na-sıl? Bir zamanlar birleki çabalarımlarıyla bir sende hep varolacağını düşündüğün bir duygudan, damarlarındaki kanyan sana aktığını, sana varolduğunu duy-uran o tuhaf, gizemli güçten. Hiç olma-dığını düşündüğün boşluğundan sana ası neyi yitirdiğini bildirecek var olmuş olduğuna anımsatır." dediği gibi bir olduğu bir şekilde anlaşılabilirken son-ra, yani aslında yitirildiği fark edildiği

ortağılıkta buluşmasında ortaya çıkan yansımalarıdır. Tam da bu noktada baş-ta belirttiğim gençliğe düş eşlik eder. "Düş", bu kelime özellikle seçilmiştir. Aynı şekilde hayatı demek kahrmanın-mız, yaşam der. Düş doğanın, yeryüzü-nün sonsuz devinimlerini anlama çaba-sı içindeki kahrmanın yaşadıklarına eşlik eden bir yürüyüş arkaşası gibidir. Yaşam adı verilen bu ara bölgede dü-şünceler gerçeklikle bir araya gelir. Burası, kahrmanın keşif yol-culuğudur. Anlatılanla-dırma tecrübesinin de olduğu yerdir. "Gençlik Düşü"nde bu, kahrma-nının anlamlandırma-yı tecrübesi dönüştür-mek için yaza yazmaya başlamasıyla belirginlik kazanır.

Romanın daha başın-da masa başında bir ya-zarlar tasınız. Bu yaza-ra seslenen anlatıcı ki-si sesli bir anlatı ortaya koyar. Burada sürekl-i olarak özüyleyen bir yaşamın içineki çabalarımlarıyla bir tecrübeye dönüşmeye karşı özellikle bu romanda.

ortaklıkta buluşmasında ortaya çıkan yansımalarıdır. Tam da bu noktada baş-ta belirttiğim gençliğe düş eşlik eder. "Düş", bu kelime özellikle seçilmiştir. Aynı şekilde hayatı demek kahrmanın-mız, yaşam der. Düş doğanın, yeryüzü-nün sonsuz devinimlerini anlama çaba-sı içindeki kahrmanın yaşadıklarına eşlik eden bir yürüyüş arkaşası gibidir. Yaşam adı verilen bu ara bölgede dü-şünceler gerçeklikle bir araya gelir. Burası, kahrmanın keşif yol-culuğudur. Anlatılanla-dırma tecrübesinin de olduğu yerdir. "Gençlik Düşü"nde bu, kahrma-nının anlamlandırma-yı tecrübesi dönüştür-mek için yaza yazmaya başlamasıyla belirginlik kazanır.

Romanın daha başın-da masa başında bir ya-zarlar tasınız. Bu yaza-ra seslenen anlatıcı ki-si sesli bir anlatı ortaya koyar. Burada sürekl-i olarak özüyleyen bir yaşamın içineki çabalarımlarıyla bir tecrübeye dönüşmeye karşı özellikle bu romanda.

zı bir kalem var. Şimdiye kadar en az on defa okumuş, farklı zamanlarda da üç defa yeniden yazmışsındır. Bunun son olmasını, bir sorun çıkmasını umu-yorsun. Okumaya başlıyorsun."

Bilmek/görmek ve yerleştirmek ilişkisi

Anlatıcının bir diğer anlatıcı ola-yazara/kahrmana ikinci tekil şahısla hitap ettiği ve yanna okudu da katığı bu sahne daha il baştan bize biraz daha yaklaşıyor yani aslında izleyerek bir anlatıya dahil olacağımızı söyler. Böylece bakış, metnin içine bir kişi-yi alıstırışi kesmek istemektedir ve insan vücudunun delikleri dünya arzusunu beslemektedir, onları denetleyebile-

kitabı yazıp duyurmuş izlenimi do-ğurması da bundan geliyordu, onun bu sonsuzluğu, her seferinde sezdigi, onda canlanan, kendini gösteren bu ele avuca gelmez, kendini hep bir kavp gidişle duyuran yeryüzünün bir parça-sını alma ya da artık aynı anlamda de-diği için verme biçimidir. Yazar onu hep yenden yazıyor, çünkü varlığı öyle akıcı, öyle uçucu, öyle gelip geçici-dir ki yakalayamadığı tam yakaladığını dü-şünürken çoktan kayıp gitmiş bir şey gibi gelir ona. Her kitap onun yenden yakalama, duyurma girişimidir.

Ayhan Gëçgin'in "Gençlik Düşü"nü okurken bir başka gençlik düşü eseri olan "Mai ve Siyah"ı düşündüm. "Mai ve Siyah"ın kahrmanı Ahmed Cemil'in bir arkadaşının ifadesiyle hep ah'larla geçen hayatını, (yaşam değil hayatı) Ahmed Cemil'in hikâyesi Alisan'ın hikâyesi ile "Gençlik Düşü"nün hayata dahil olmaktan çok izlemekten yana olan her iki kahrmanın da bir düş içi-nde sonsuzluğu duyurması çok birer iştir gibidir: "Yeryüzünün kınları, on-dan yükselen, yine ona dönen sonsuz kumıldanışlar, saçılmalar... Yazarlar onun şu ya da bu devinimi, onun bir parçasını verebiliyordu yalnızca, bu sonsuzluğuna. Ama sonsuzluğun der yaza bir sonsuzdur, ne kadar küçük de olsa bir sonsuzluk parçasıdır. Bir yazının bizde aslında hep benzer bir